

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
Філалагічны факультэт
Кафедра гісторыі беларускай літаратуры
Анатацыя да дыпломнай работы
«БЕЛАРУСКІ КАНТЭКСТ У РАМАНЕ Н. ЛАНСКОЙ «АБРУСЦЕЛІ»
Духоўнікава Анастасія Сяргееўна
кіраўнік Запрудскі Ігар Мікалаевіч
2016

Рэферат
Духоўнікава Анастасія Сяргееўна

БЕЛАРУСКІ КАНТЭКСТ У РАМАНЕ Н. ЛАНСКОЙ «АБРУСЦЕЛІ»

Агульны аб'ём дыпломнай работы — 60 старонак, спіс выкарыстанай літаратуры складаецца з 44 найменняў.

Ключавыя словы: народніцкая белетрыстыка, публіцыстыка, раман, краёвыя рэаліі, выкрывальны пафас, вобразы «абрусіцеляў», тэма русіфікацыі, сялянская праблематыка, аўтарская пазіцыя, аўтабіяграфізм, станоўчы герой, адмоўныя персанажы, канфлікт, пейзаж.

Аб'ектам даследавання з'яўляецца раман Надзеі Ланской «Абрусіцелі».

Мэта даследавання — сістэмнае вывучэнне спецыфікі ідэйна-мастацкіх характарыстык рамана Н. Ланской «Абрусіцелі» ў аспекце адлюстравання ў творы беларускай рэчаіснасці 60–80-х гг. XIX ст.

Метады даследавання: апісальны, біяграфічны, літаратурна-крытычны, культурна-гістарычны, канкрэтна-аналітычны.

У рэчышчы сфарміраванага ў апошнія дзесяцігоддзі канцэптуальнага погляду на беларускую літаратуру XIX ст. як на шматмоўны культурны феномен у дыпломнай рабоце ўпершыню ў айчынным літаратуразнаўстве прапанаваны спецыяльны і сістэмны аналіз рамана Н. Ланской «Абрусіцелі».

Праведзенае даследаванне дазволіла выявіць публіцыстычную скіраванасць і выкрывальны пафас твора, раскрыць спецыфіку адлюстравання сялянскай праблематыкі і даць адпаведную характарыстыку вобразам беларускіх сялян, вызначыць ролю аўтабіяграфічнага элементу, акрэсліць звязаную з аўтарскай пазіцыяй палярызацыю сістэмы вобразаў рамана, якая абумовіла асноўныя канфлікты ў творы паміж станоўчымі і адмоўнымі персанажамі.

Пацверджана, што шырокі паказ Н. Ланской беларускіх рэалій, мастацкая інтэрпрэтацыя грамадска-палітычнай і сацыяльнай сітуацыі у Беларусі ў 1860–80-х гг., выкрыццё пачварных выдаткаў пры правядзенні так званай палітыкі русіфікацыі ў краі дазваляюць канстатаваць, што раман «Абрусіцелі» займае важнае месца ў гісторыі айчыннага прыгожага пісьменства і мае не толькі гістарычную, але і літаратурную каштоўнасць.

Вынікі праведзенага даследавання могуць быць выкарыстаны пры стварэнні вучэбных дапаможнікаў па гісторыі беларускай літаратуры, а таксама ў практыцы выкладання ў ВНУ і школе адпаведных спецыяльных курсаў па літаратуры і гісторыі.

Реферат

Духовникава Анастасия Сергеевна

БЕЛОРУССКИЙ КОНТЕКСТ В РОМАНЕ Н. ЛАНСКОЙ «ОБРУСИТЕЛИ»

Общий объём дипломной работы — 60 страниц, список использованной литературы состоит из 44 наименований.

Ключевые слова: народническая беллетристика, публицистика, роман, краевые реалии, обличительный пафос, образы «обрусителей», тема русификации, крестьянская проблематика, авторская позиция, автобиографизм, положительный герой, отрицательные персонажи, конфликт, пейзаж.

Объектом исследования является роман Надежды Ланской «Обрусители».

Цель исследования — системное изучение специфики идейно-художественных характеристик романа Н. Ланской «Обрусители» в аспекте отражения в произведении белорусской действительности 60–80-х гг. XIX в.

Методы исследования: описательный, биографический, литературно-критический, культурно-исторический, конкретно-аналитический.

В свете сформированного в последние десятилетия концептуального взгляда на белорусскую литературу XIX в. как на многоязычный культурный феномен в дипломной работе впервые в отечественном литературоведении предложен специальный и системный анализ романа Н. Ланской «Обрусители».

Проведённое исследование позволило выявить публицистическую направленность и обличительный пафос произведения, раскрыть специфику отражения крестьянской проблематики и дать соответствующую характеристику образам белорусских крестьян, определить роль автобиографического элемента, определить связанную с авторской позицией поляризацию системы образов романа, которая обусловила основные конфликты в произведении между положительными и отрицательными персонажами.

Подтверждено, что широкий показ Н. Ланской белорусских реалий, художественная интерпретация общественно-политической и социальной ситуаций в Беларуси в 1860–80-х гг., разоблачение безобразных затрат при проведении так называемой политики русификации в крае позволяют констатировать, что роман «Обрусители» занимает важное место в истории отечественной изящной словесности и имеет не только историческую, но и литературную ценность.

Результаты проведённого исследования могут быть использованы при создании учебных пособий по истории белорусской литературы, а также в практике преподавания в вузах и школе соответствующих специальных курсов по литературе и истории.

Abstract

Duhovnikava Anastasia

BELARUSIAN CONTEXT IN THE NOVEL «OBRUSITELI» BY N. LANSKAYA

The total volume of the thesis is 60 pages, bibliography consists of 44 items.

Key Words: populist fiction, journalism, novel, territorial realities, accusatory pathos, images «obrusiteley», topic of russification, peasant problems, the author's position, autobiographism, positive hero, negative characters, conflict, landscape.

The object of the research is the novel «Obrusiteli» by N. Lanskaya.

The purpose of the research is a systematic study of the specificity of the ideological and artistic characteristics of the novel «Obrusiteli» by N. Lanskaya in the aspect of the reflection of the Belarusian reality in 60–80s XIX century in the work.

Methods of research: descriptive, biographical, literary criticism, cultural-historical, concrete-analytical.

In the light generated in the last decades of the conceptual view of the Belarusian literature of the XIX century as a multilingual cultural phenomenon in the thesis for the first time in the domestic literary criticism the special and systematic analysis of the novel «Obrusiteli» by N. Lanskaya is offered.

The conducted research reveals journalistic focus and accusatory pathos of the work, shows specifics of peasant problems reflection and gives proper characteristics of images of Belarusian peasants, determines the role of the autobiographical element, defines the polarization of system of novel images connected with author's position which caused the main conflicts in work between positive and negative characters.

It is confirmed that screening of the Belarusian realities by N. Lanskaya, artistic interpretation of political and social situation in Belarus in the 1860-80s, exposing the hideous costs during the so-called politics of Russification in the region allows us to conclude, that the novel «Obrusiteli» takes the important place in the history of Russian belles-lettres, and has not only historical, but literary value.

The results of the conducted research can be used during creation of manuals on history of the Belarusian literature, as well as in university and school teaching of special courses on the relevant literature and history.